

1982, 24. dubna – Sdělení VONS č. 300 „Odsouzení ing. Zbyňka Čeřovského“ o rozsudku Okresního soudu v Pardubicích odsuzujícím Zbyňka Čeřovského pro trestný čin pobuřování k nepodmíněnému trestu odnětí svobody se zařazením do II. nápravně výchovné skupiny a o rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové potvrzujícím rozsudek prvoinstančního soudu co do výše trestu a měnícím zařazení k jeho výkonu do I. nápravně výchovné skupiny.

Dne 9. března 1982 proběhlo před senátem Okresního soudu v Pardubicích hlavní líčení s ing. Zbyňkem Čeřovským, narozeným 13. 7. 1931, v současné době strojníkem Metrostavu v Praze s trvalým bydlištěm v Pardubicích, Mikulovická ul. 255, obviněným z trestného činu pobuřování podle § 100 odst. 1 písm. a), c) tr. zákona.¹ Senátu předsedal JUDr. Miroslav Šprynař,² přísedícími byli ing. Ladislav Matura a Josef Toman.³

Ing. Čeřovský se měl dopustit pobuřování jednak tím, že do své žádosti o vystěhování do Rakouska, kterou si začal vyřizovat v prosinci 1980, „vedl výroky, jež hrubým způsobem znevažují společenské a státní zřízení ČSSR, spojenecké vztahy mezi ČSSR a SSSR a žádost s těmito výroky předkládal k vyjádření různým institucím, naposledy dne 1. 4. 1981 na oddělení pasů a víz OS SNB v Pardubicích“⁴ a jednak tím, že v téže době i dříve měl pronášet podobné výroky na svém bývalém pracovišti podnikovém ředitelství Pozemních staveb v Hradci Králové.

Jako ukázka výroků, „které jsou mimo jakoukoli pochybnost objektivně schopné vyvolat nepřátelskou náladu“, se cituje ve zdůvodnění rozsudku věcná poznámka ing. Čeřovského z jeho žádosti o vystěhování, kterou vyjadřuje přání, aby mu nebylo zrušeno čs. státní občanství, neboť po změně politických poměrů k lepšímu se chce do republiky vrátit, jakož i „označení internacionální pomoci vojsk Varšavské smlouvy v roce 1968 jako okupace Československa“. Nabízí se tu srovnání se situací v roce 1970, tedy v období vrcholící konsolidace, kdy trestem za podobné výroky

bylo vyloučení z KSČ nebo ztráta dosavadního zaměstnání (což zřejmě tenkrát ostatně postihlo i ing. Čerovského, v té době důstojníka čs. armády).

Pozoruhodná je dále okolnost, že předtím, než bylo proti ing. Čerovskému vzneseno toto obvinění, byla jeho žádost o vystěhování schválena bez dalšího odpovědnými pracovníky Okresní vojenské správy v Pardubicích a generálním ředitelem Pozemních staveb v Hradci Králové Milanem Kalatem v plném rozsahu textu, který jim byl předložen. Dotyční funkcionáři pak ex post při procesu uvedli ve svých svědeckých výpovědích, že se cítili pobouření jeho inkriminovanými výroky v textu.

Pokud jde o postih ing. Čerovského za výroky pronesené na jeho bývalém pracovišti, pak s přihlédnutím k svědectví JUDr. Vlastimila Krejčí a Jiřího Sochora, kteří dokonce – rovněž však dodatečně – tvrdili, že jimi byli natolik pobouření, že sami požádali příslušné orgány, „aby proti obžalovanému provedly zákrok“, lze konstatovat, že citované údajné výroky převážně neodpovídají inteligenční úrovni ing. Čerovského. V procesu vystoupili jako svědkové obžaloby i dva důstojníci SNB, kpt. Petr Žák a poručík Ladislav Riedl.⁵ Za přitěžující okolnost soud prohlásil i citace z vysílání „nepřátelského rozhlasu“.

V evidentní snaze o zostření podmínek výkonu trestu ing. Čerovského po jeho nepodmíněném odsouzení byla ve zdůvodnění rozsudku konstruována souvislost s jeho podmíněným odsouzením v roce 1977 Okresním soudem v Chomutově podle § 202 (výtržnost), což bylo pružně označeno jako „trestná činnost s výrazně politickou motivací“.⁶ V této konstrukci se kalkulovalo i s obsahem prokurátorského pohovoru ze dne 24. 9. 1979 a výstrahy náčelníka KS SNB v Hradci Králové „rovněž za činnost, která byla hodnocena jako protispolečenská“. Tyto čistě administrativní akty přitom nelze v žádném případě hodnotit na stejné úrovni s trestním stíháním. Navíc zákon stanoví, že výkon trestu v 2. nápravné skupině může být nařízen jen tehdy, když odsouzený byl v předešlých deseti letech ve výkonu trestu pro úmyslnou trestnou činnost. Ing. Čerovský však byl v roce 1977 pouze po kratší dobu ve vyšetřovací vazbě, z níž byl propuštěn, a o jeho

podmíněném propuštění bylo formálně rozhodnuto už v době, kdy už byl na svobodě.

K tomu byl nucen přihlédnout i senát Krajského soudu v Hradci Králové, který dne 15. 4. 1982, za předsednictví JUDr. Filipa,⁷ náměstka předsedy Krajského soudu, přihlédl k odvolání ing. Zbyňka Čerovského a nařídil, aby výkon jeho trestu proběhl v I. nápravné skupině. Co do výše trestu však původní rozsudek, dva roky nepodmíněně, potvrdil.⁸

V rozsudku nad ing. Čerovským spatřujeme především demonstraci vůle státních orgánů uvádět do praxe tendenční judikaturu politických paragrafů, jak je obsaženo v posledním vydání trestních kodexů.⁹

Informace o Chartě 77, r. 5, 1982, č. 4, s. 10–11.

POZNÁMKY

¹ Vyšetřovatel odboru vyšetřování StB Krajské správy SNB Hradec Králové npor. Petr Němeček zahájil 8. 11. 1981 trestní stíhání Zbyňka Čerovského pro trestný čin pobuřování podle § 100, odst. 1, písm. a), c) tr. zák. Npor. Němeček pak 11. 11. 1981 spojil tuto trestní věc s trestní věcí z roku 1974 – jednalo se o trestní stíhání neznámého pachatele pro trestné činy pobuřování a hanobení republiky a jejího představitele za podání k odeslání tří korespondenčních lístků, které měly mít pobuřující charakter a měly snižovat vážnost prezidenta republiky. Npor. Němeček pak téhož dne zahájil Čerovského trestní stíhání pro další skutek trestného činu pobuřování podle § 100, odst. 1, písm. a), c) tr. zák., neboť měl v letech 1970–1981 podat v nejméně 23 případech na poštovním úřadě v Pardubicích a v jednom případě na poštovním úřadě v Hradci Králové korespondenční lístky a dva kusy pohlednice, které údajně obsahovaly „*hrubé urážky a útoky proti socialistickému a státnímu zřízení republiky a proti přátelským vztahům ČSSR s SSSR a PLR*“. (Z výsledků vyšetřování však nevyplývalo, že by Čerovský spáchal posledně uvedený skutek, proto vyšetřovatel odboru vyšetřování StB Krajské správy SNB Hradec Králové kpt. Zdeněk Jaroš výše uvedené trestní stíhání Z. Čerovského 28. 1. 1982 zastavil.) Npor. Němeček pak zahájil 12. 11. 1981 další trestní stíhání Z. Čerovského pro trestný čin pobuřování podle § 100, odst. 1, písm. a), c) tr. zák., neboť „*nejméně od roku 1979 do poloviny roku 1981 z nepřátelství ke společenskému a státnímu zří-*

zení republiky pronášel na svém bývalém pracovišti n. p. *Pozemní stavby Hradec Králové výroky, jimiž hrubým způsobem napadal socialistické společenské a státní zřízení republiky a přátelské vztahy ČSSR k státům světové socialistické soustavy*“.

Čeřovský byl vzat do vazby usnesením krajského prokurátora v Hradci Králové již 13. 11. 1981, přičemž vazba mu začala dnem zadržení, tedy 9. 11. 1981. Jeho žádosti o propuštění z vazby byly zamítány, stejně jako stížnosti proti usnesením o zahájení trestního stíhání. Dne 11. 2. 1982 byl obžalován pro trestný čin pobožování okresním prokurátorem v Pardubicích. Všechny výše uvedené dokumenty viz in: OS v Pardubicích, soudní spis k případu Zbyňka Čeřovského (spis. zn. 1 T/106/82) uložený jako příloha k rehabilitačnímu spisu, spis. zn. Rt 139/90.

- ² Správně Miloslav Špyňar, viz protokol o hlavním líčení u Okresního soudu v Pardubicích konaném 9. 3. 1982 in: tamtéž.
- ³ Viz protokol o hlavním líčení u Okresního soudu v Pardubicích ze dne 9. 3. 1982, srovnej rozsudek Okresního soudu v Pardubicích z 9. 3. 1982. tamtéž.
- ⁴ Viz rozsudek Okresního soudu v Pardubicích z 9. 3. 1982 uložený in: tamtéž.
- ⁵ Obě jejich výpovědi před soudem označil při hlavním jednání Z. Čeřovský za nepravdivé. Viz rozsudek Okresního soudu v Pardubicích z 9. 3. 1982, tamtéž.
- ⁶ K odsouzení ing. Čeřovského v roce 1977 viz sdělení VONS č. 12, dokument č. 12.
- ⁷ Celým jménem Horymír Filip.
- ⁸ Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové vyneseny senátem složeným z předsedy JUDr. Horymíra Filipa a soudců JUDr. Jany Šírové a prom. práv. Františka Pyšného z 15. 4. 1982 viz in: OS v Pardubicích, soudní spis k případu Zbyňka Čeřovského (spis. zn. 1 T/106/82) uložený jako příloha k rehabilitačnímu spisu, spis. zn. Rt 139/90; též LP, Sb. VONS, inv. č. 64, sign. I/4, kart. 18.
- ⁹ Případ Zbyňka Čeřovského monitorovala Amnesty International, viz články „Zbynek CEROVSKY – Czechoslovakia“ in: *Amnesty International Index*, 19. 5. 1982; „Zbynek CEROVSKY – Czechoslovakia“ in: *Amnesty International Index*, 24. 3. 1983, uloženo in: LP, Sb. VONS, inv. č. 64, sign. IV/1, kart. 18. Jméno Z. Čeřovského se objevilo mezi jmény jiných perzekuovaných občanů v dopisu mluvčích Charty 77 Ladislava Lise, Anny Marvanové a Radima Palouše a člena kolektivu mluvčích Charty 77 Jiřího Hájka vládě ČSSR z 22. 10. 1982 obsahující připomínky a návrhy pro příspěvek československé vlády k úspěchu následné madridské schůzky účastníků států KBSE (dokument Charty 77 č. 29/82). ČISAŘOVSKÁ, Blanka – PREČAN, Vilém (eds.): *CHARTA 77: Dokumenty 1977–1989*, sv. 1, Praha 2007, s. 476.

Dne 4. 5. 1982 byl Čěřovský dodán do výkonu trestu – do něhož se započítávala doba strávená ve vazbě – v NVÚ Plzeň-Bory. Okresní soud Plzeň-město (předseda prom. práv. Antonín Vojáček) zamítl 30. 3. 1983 jeho žádost o podmíněné propuštění na svobodu, neboť jeho chování ve výkonu trestu a pracovní morálku neshledal vzhledem k závažnosti jeho trestné činnosti na takové výši, aby se mohl vyjádřit kladně. Krajský soud v Plzni usnesení prvoinstančního soudu 8. 4. 1983 potvrdil. Čěřovský tak byl propuštěn na svobodu až 9. 1. 1984 po odpykání celého trestu. Hlášení změn u odsouzeného Čěřovského a usnesení Okresního soudu Plzeň-město a Krajského soudu v Plzni viz in: OS v Pardubicích, soudní spis k případu Zbyňka Čěřovského (spis. zn. 1 T/106/82) uložený jako příloha k rehabilitačnímu spisu, spis. zn. Rt 139/90. K pobytu Z. Čěřovského ve vězení viz jeho články: „Vánoce za mřížemi“ in: *České slovo* 30, 1984, č. 12, s. 5; „Jak jsem se setkal s Právem lidu v kriminále na Borech“ in: *Právo lidu* 88, 1985, č. 1, s. 2.